

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

1-6 X 2019

15-та
15-та

МЕЖДУНАРОДЕН КУКЛЕН ФЕСТИВАЛ

МЕЖДУНАРОДНО ЖУРИ

г-н Никола Вандов татровед, председател
и членове:

доц. Мария Диманова преподавател „сценичен
дизайн и костюми“ в НАТФМЗ „Кр. Сарафов“;

г-н Христо Намлиев композитор;

г-жа Тамико Оноги /Tamiko Naito /-
президент на УНМА Япония;

г-н Андреа Джакометти /Andrea Giacometti/
продуцент Италия

секретар г-жа Ина Божидарова

представител на Министерство на културата.

Когато се завръщаме към света на приказките, ни изпълва оптимистичното очарование на силната, трайна любов, на нереални изпитания и на мистични кралства. Ханс Кристиан Андерсен и Братя Грим са сред най-любимите майстори на приказки и често предпочитани от театралите за създаване на куклени спектакли. А творбите им са въплъщение на нежността, жестокостта и фантазията. Освен авторите, обединяващо звено за трите спектакъла „Принцесата и граховото зърно“ (Куклен театър Сливен), „Малката русалка“ (Куклен театър Стара Загора) и „Цар Дроздобрад“ (Куклен театър Бургас) е сценографската работа на Свила Величкова ярка, семпла, с разчупени форми, оригинална, като е запазен точният, логичен цвят синьо за „Малката русалка“, зелено за „Принцесата и граховото зърно“, пъстро за „Цар Дроздобрад“. Но морският владетел например е като стихия мѣдра, респектираща глава върху морската спирала, изобразяваща подводния свят, бащата на принцесата от „Цар Дроздобрад“ е шишав, мекушав и много комичен, Алекс другарчето на Малката русалка е риба, която прилича на зубърчел Чрез стилизацията и отбягването на претрупаността се постига театралността на спектаклите. Не очаквайте да видите обаче

приказките, пренесени на сцената. С известни на творците. Именно възможността да се Трите приказки са ни използват мотивите, да изградят сценичната си виждането на творците си

промени, обслужващи целите смекчаването на историята, прибавят закачливи елементи. добре известни. Но постановките възловите моменти, около които реалност. Около тях натрупват за конкретния приказан фрагмент.

По този начин се получава

визуално пренаписана история. Приказките само на пръв поглед са прости. Те също се занимават с големите въпроси на живота, но използват други способности на закодираната фантазия. Точно това ни приковава в разумния център на поносимото. Нямаме ли този силен набор от традиции, досега цивилизацията ни да е станала неконтролируема. В миналото приказките са били замествани главно от митологията и религията. В известна степен приказките възпитават в

необходимата хуманност. И в трите представления актьорите са и разказвачи, и кукловоди.

Поразяваща е лекотата и унесеността, с които се стига до кулминацията на любовта, която е главната нишка в трите приказки, която носи в себе си и поуката. Малката русалка е символ на жертвоготовността, себеотрицанието и доброволното обричане на мъченичество. Принцесата от „Цар Дроздобрад“ ни разкрива как трябва да се откажем от суетата, надменността, високомерието. Принцесата от „Принцесата и граховото зърно“ е образец на скромността и деликатността. Подтикът за тези добродетели, за възникването и поддържането им, е онази любов, която притежава качеството да бъде непроменяема. В нейно име пък цар Дроздобрад е най-търпеливият човек, с неизменна воля и увереност. И в трите приказки никой не се отказва от своята любов, което в крайна сметка е най-важното.

Тангото като подход към света

„Усеждане за жена“, „Последно танго в Париж“ в колективното съзнание тангото е страст облечена в танц с размити граници между лично и публично. Спектакълът „Танго“ на Жени Пашова със студентите от IV курс специалност „Актьорство за куклен театър“ от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ е нещо повече използвайки музикалната рамка на танца в осем миниатюри сенките на актьорите изразяват целия живот използвайки бели пана, които или представляват мястото на действие, или разделят актьорите, но едновременно с това им дават илюзията за близост с другия. Първите седем миниатюри представят клишираните житейски ситуации любов, изневяра, желание, насилие. И тъкмо когато зрителят се е отпуснал с мисълта „тук няма да ме поучават и да ми се карат“ настроението на спектакъла прави рязък завой и върху паната започва мултимедия с кадри от концлагери, сринаци се кули-близнаци, спорни световни лидери и заедно с тях сянката на мъже правещ опити да се намеси и да промени историята. Абсолютната му неспособност да предотврати каквото и да било го превръща в днешния среднотатистически човек осъзнаващ ужаса на съвременния свят, но натъпано безпомощен да му се противопостави. Полученият контраст засилва остротата на проблема, уголемява размерите му и засилва чувството за обреченост. Ана Луис Нориса

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

Театърът на холандеца Тоон Маас все още е феномен у нас. Защото е пътуващ уличен театър, защото е куклен, защото е за възрастни, защото е невербален, защото е кратко шоу, но чудесно изпълнено.

Зрелище, което не те увлича във фабула и размисъл, смешно е, но не е скучово, липсва му център, но поставената на откритата сцена кабина по-скоро напомня за шоу на фокусник, отколкото за куклена пиеса. Макар че куклите са разнообразни и притежават рядко качество да са донякъде самостоятелни, равни на актьора.

Прости жестове, ненатоварващи, споделяне и оценки към публиката, истинско човешко поведение от страна на куклата клоун, която е манипулираща себе си марионетка. Вилия Моновска

Клоун с кукла-клоун

Лакомата захарница

Преди започването на спектакъла сцената е като възпеление на мечтите на всяко дете маси, отрупани с лакомства, способни да „видят сметката“ на всяка диета. С напредването на действието обаче всички тези изкушения биват отречени като нездравословни и предизвикващи затлъстяване и са изместени от фитнеса и постоянството в поддържането на добра форма. Сюжетът върху който се гради подобна теза е историята за лакомата захарница Елена, която заради страстта си към сладкото надбелява, разболява се от диабет, изоставена е от грубия си съпруг и трябва да поведе борба с деструктивните си навици, за да намери себе си и след това щастие. Сюжет изключително подходящ за малки деца, чиито навици все още са в процес на израждане.

Вместо кукли в спектакъла са използвани реални предмети от бита като захарница, чаши, кафемашина и т.н. което помага за образователните цели на постановката познатият предмет помага за осмисляне на историята, но за съжаление заради не доброто разиграване на предметите спектакълът става скучен и монотонен.

Още по-голям проблем е разводняването на сюжета чрез ненужната ретроспекция и наличието на няколко финала никой от тях достатъчно убедителен. А с ненужната заигравка за възрастни между лъжичката и чашата представлението губи фокус по отношение на целевата аудитория и се разпада на части. Ана Луис Нориела

Комедия аха-аха дел' арте“ на Старозагорския куклен театър започва по необичаен начин. Пощальон нахлува в залата, търсейки господин Туцеров. Без да предаде писмото, бива въвлечен в кастинг за театрално представление. Събралите се индивиди са от смешни по-смешни, нямащи каквито и да било данни за сценична изява. Кастингът се превръща в абсурден парад на човешката глупост и неспособност за адекватна реакция спрямо околните. Режисьорът, поради липса на други актьори, се принуждава да приеме всички. Месеу по-късно, във втората част на спектакъла, се появява най-бледото подобие на комедия дел' арте, което оставя впечатлението за нарочно пренебрежнатите характеристики на този стар театрален жанр. Сетивните актьори разкриват повече възможности в първата част, когато и публиката се смее от сърце. Вероятно ако бяха наложени истинските маски на героите си (в пряк и преносен смисъл), в телата и съзнанията им би нахлула енергията на комедия дел' арте. Вилия Моновска

Вампирска приказка за любовта

Приказките за любовта винаги са интересни. Те отговарят на потребността ни да вярваме, че истинската любов съществува и намирането на сродна душа е само въпрос на време. В спектакъла „Вампирова булка“ на Столичен куклен театър търсенето, намирането и борбата за любовта е основната сюжетна нишка. Историята за княгиня Василина и княз Наринан и последвалият негов конфликт дали да превърне и нея във вампир или да я остави жива може и да звучи банално, но (почти) очакваното подхлъзване в посока мелодраматично и блудкаво е превъзможнато с изключително убедителна актьорска игра и мащабност на

сценичната реализация и така спектакълът се превръща в алегория за собствения избор между доброто и злото, в който като във всяка приказка доброто побеждава.

Куклите са с човешки ръст и тяхната мащабност придава грандиозност на историята. Облечени в черно и бяло с акценти в червено, те допълват халюцинативната, подсилена от музиката и танците, атмосфера и така спектакълът заприличва на сън, който е достатъчно страшен, за да прилича на кошмар, но щастливият край го задържа в рамките на приказката.

Едно от най-хубавите неща в кукления театър е въображението в използването на предметите и „Вампирова булка“ не прави изключение царедворските жезли се превръщат в коне (като в игрите на малките деца), а огромният свециник в дървото на гарвана като отприщват въображението и придават театралност.

Далеч не всички спектакли са подходящи и за деца, и за възрастни и този е от малкото изключения простицката история разказана вълнуващо има потенциала да бъде интересна за хора от всички възрасти, а ефектната сценография е достатъчно интересна за родителите и едновременно с това възпитава децата.

Ана Луис Нориега

ЗЛАТНИЯТ
ДЕЛФИН

Предистория на полета

Може ли един котарак да измъти яйце и да научи излюпилата се чайка да лети? В „История за чайка и банда котараци“ на Столичен куклен театър това е напълно възможно. Създаден по романа на Луис Сепулведа, Историята на една чайка и на котаракя, който я научи да лети“ спектакълът разказва историята на пристанищните котараци Зорбас, Бруления, Секретаря и Всезнайко и отглежданата от тях чайка Лъки с много чувство за хумор и изключително добра музика (изпълнява на живо Стоян Роянов Я-Я) като през цялото време поддържа достатъчно добър ритъм за да не се получат „празнини“ в действието. Чрез използването на стълби за построяването на декорите и на пружини „облечени“ в найлон за телата на котараците и плъховете спектакълът показва оригиналността на сценографското мислене, а гъвкавостта на телата-пружини е чудесен шанс за придаване на индивидуалност на всяка кукла, който не е бил пропуснат

нито един от актьорите. Въпреки, че през цялото време те са видими на сцената едновременно кукловоди и разказвачи, куклата е обектът, който привлича вниманието, без да бъде засенчен от човека.

Ана Луис Нориега

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

„Едип цар“ извън стереотипите

Историята за Едип е един от най-известните митове - обговарян, тълкуван, използван със и без повод имената на Едип и останалите персонажи отдавна са се превърнали в нарицателни и живеят свой собствен живот. Ето защо вече всяка интерпретация на „Едип цар“ е възможна Софокъл, Сенека или Фройд, хитон, тога или съвременен костюм това не е важно, важното е във всяка една дума да се усеща обречеността на Едип. Точно такава е постановката на Руслан Кудашов в нея няма почти нищо от Софокъл, а от древногръцкия мит са останали само контурите и все пак в текста е целият Едип. защото квинтесенцията от заблуждение и неспособност да проумееш, а следователно на лице и тя е ядрото около което е центриран сюжета.

Преди началото на спектакъла вместо завеса на сцената и найлон (използван и за екран на мултимедия), зад който се провижда строително скеле, след отдръпването на найлона се открива сцена, прилична на строителна площадка със скеле на две нива. На горното ниво през цялото време има работници, които вдигат шум, когато Едип започне да говори и ръсят пясък, често влизащ в очите му алузия за душевната му слепота, впоследствие станала и физическа. Едва в края на постановката се разбира, че строителните боговете, които само привидно се опитват да поправят объркания свят, всъщност търпеливо чакат да се изпълни родовото проклятие. Действието е ситуирано по време на тържеството в чест на Едип, което се развива по време на бедствието засянало Тива и този „пир по време на чума“ придава нотки на

управленско безхаберие, а рязането на лентички твърде много напомня за виден български политик на висок пост. Наричан „татко Едип“ директна асоциация с татко Юбю на Алфред Жари и неговото раблезианско тържество на материално-телесната долница Едип се превръща в олицетворение на грубата власт, която остава сляпа и глуха за проблемите на обикновените хора и се интересува само от разточителния си начин на живот, където хедонизмът е новата религия.

Поводът за радост обаче периодично е прекъсван от песента „Sinnerman“ на Джина Симон и текстът разказващ за неуспешните опити на грешника да избяга от божие наказание напълно кореспондира с постоянните опити на Едип да избяга от съдбата си.

Извън рамката на тържеството, сюжетът плътно следва трагедията на Софокъл с привкус на историята на Хронос както Хронос е изяждал децата си, така и децата на Едип са в неговата сянка, в символичен смисъл „изядени“ от баща си, без особени шансове да излязат извън сянката му, в резултат на което някои от тях бавно затъват в тресавищата на алкохола и депресията.

въпреки всичко остават само предмети, както и хората изяжедани от сфинкса. Всъщност, ако не го гледах по време на фестивал на кукления театър изобщо нямаше да обърна внимание на този факт.

Ана Луис Нориега

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

Спектакълът „Аргонавтите“ на Държавен куклен и младежки театър в Батуми, Грузия пресъздава пищността и обаянието на древния свят, повлиян и примесен с митовете и легендите. Куклите са триумф на багри, форми и движения, а актьорите прецизно и внимателно ги превеждат през всички приключения до Златното руно, със същите грим и костюми, сами приличащи на кукли. Ефектът е един-единствен разтапяща наслада за окото. Едва ли човек е бил по-близо в съзнанието си, едва ли се е чувствал по-съпричастен свидетел на изпитанията на Язон и аргонавтите, въпреки съществуващите филми, въпреки че кукленият театър е по-очевидна илюзия от киното.

Декорът също носи духа на оживяла приказка, на материализиран рай, изменящи се от кораб в открито море, през дворец до различните острови, които или се оказват препятствия за аргонавтите, или се нуждаят от помощта им. Хера е постоянна покровителка на смелия Язон. Гласът ѝ, както и тюркоазено синята ѝ рокаля сякаш изплуват от дълбините на морето. Заради нейното желание съдбата на Язон придобива лик на низ от щастливи случайности. С благата си воля Медея решава да му даде балсам, с който да победи дракона пазител на руното. Накрая, освен че се сдобива със Златното руно, за да си върне царството, Язон отвежда и Медея за своя съпруга.

Важните за представлението моменти са подсилени с оригинална, запомняща се музика и авторски песни.

Този внушителен спектакъл е изграден като друг, цялостен, различен свят, пълнокръвен и подвижен. Всички блестящи компоненти от него провокират естествения порив за вълнуващи премеждия у всеки зрител.

Вилия Моновска

Редактори:

Вилия Моновска

Ана Луис Нориега

Компютърен дизайн:

Росен Николов

